

LBPRIS

We know
books

NARINE ABGARIAN

MANIUNEA

Traducere din limba rusă și note de
ANCA-IRINA IONESCU

Editura Frontiera
2023

CUPRINS

<i>În loc de introducere</i>	5
Capitolul 1	
<i>Maniunea îmi face cunoștință cu Ba, sau Cât de greu este să treci de inspecția Rozei Iosifovna</i>	13
Capitolul 2	
<i>Maniunea, sau Nădragii bunicii Roza</i>	25
Capitolul 3	
<i>Maniunea, sau „Totu-i foarte bine, doamnă marchiză“</i>	33
Capitolul 4	
<i>Maniunea, sau Bunica Roza demonstrează minunile umanismului</i>	45
Capitolul 5	
<i>Maniunea, sau Cum am căutat la început o pălărie, iar apoi Ba și-a salvat fiul</i>	55
Capitolul 6	
<i>Maniunea – lunetistă, sau Dedicat tăticilor și mămicilor de fetițe</i>	64
Capitolul 7	
<i>Maniunea și romii, sau Ba a spus: „Doamne, Dumnezeule!“</i>	78
Capitolul 8	
<i>Maniunea, sau Ce face o mare iubire cu niște fetițe mici</i>	90

Capitolul 9

*Maniunea s-a îndrăgostit, ziua a doua, sau Darurile
generoase ale magicienelor* 108

Capitolul 10

*Maniunea s-a îndrăgostit, ultima zi, sau Bună ziua,
tristete* 125

Capitolul 11

*Maniunea este dezamăgită în dragoste, sau Cântecul
singuratic al electricianului* 137

Capitolul 12

*Maniunea merge la concert, sau Cum îl poți face
pe Beethoven să se supere* 151

Capitolul 13

*Maniunea debordează de idei, sau Cum ne-a pregătit Ba
o premieră de neuitat cu „Doamne, Dumnezeu!”* 163

Capitolul 14

Maniunea, sau Cum să ajungi la Tbilisi cu mare folos 178

Capitolul 15

*Maniunea și standardele duble de frumusețe,
sau Cum poți să o înduioșezi pe Ba* 194

Capitolul 16

*Maniunea merge la Erevan, sau Cum poți să-l lași fără
pantaloni pe cel mai bun medic ORL din republică* 212

Capitolul 17

Maniunea și filmul indian 230

Capitolul 18

*Ba este pe picior de război, sau Ce înseamnă expresia
„Nikolai boz“?* 248

Capitolul 19

*Maniunea mănâncă pui, sau Cum îl poți face
pe Dumnezeu să drăcuie* 265

Capitolul 20

*Maniunea învață să fie o femeie adevărată, sau Cum au scos
nenea Mișa și tata vinul din pivniță* 280

Capitolul 21

*Maniunea și legumele înăbușite, sau Cum ne-a învățat
domnul Karapet ce este frumusețea* 297

Capitolul 22

*Maniunea curăță roșiile, sau Cum l-a vindecat tata
de depresie pe unchiul Igor* 317

Capitolul 23

*Maniunea citește o revistă de modă poloneză, sau De unde
îi cresc mâinile lui nenea Mișa* 335

Capitolul 24

*Maniunea află de unde vin copiii, sau Cum era Ba
cât pe-aici să o lase orfană pe Ritka de la 35* 355

Capitolul 25

*Maniunea merge la Adler, sau Cum trebuie să frământă
corect aluatul, ca să chemi după aceea un instalator* 373

Capitolul 26

*Maniunea merge la Adler, partea a doua din trei,
sau Salve deasupra orașului balnear* 391

Capitolul 27

*Maniunea merge la Adler, partea a treia din trei,
sau Cum a flirtat Ba cu nepotul doamnei Goldanskaia* 409

MANIUNEA ÎMI FACE CUNOȘTINȚĂ CU BA, SAU CÂT DE GREU ESTE SĂ TRECI DE INSPECȚIA ROZEI IOSIFOVNA

Pe parcursul povestirii, ați putea avea impresia că Ba era îndărătnică, încăpățânată și despotică. Acest lucru nu este deloc adevărat. Sau nu este chiar așa. Ba era foarte iubitoare, bună, plină de compasiune și devotată. Dacă nu o enervai, părea un înger în carne și oase. Dar e drept că se putea enerva din orice motiv, chiar și cel mai neînsemnat. Și în acest moment de cumpănă al universului, Operațiunea „Furtună în deșert“ putea să pară o joacă de copii în comparație cu ceea ce era în stare să facă Ba! Era mai ușor să strângi cu fărașul și să arunci la gunoi în spatele grajdului efectele tornadei decât să faci față furiei distructive a bunicii Roza.

Sunt un om fericit, prieteni. Am avut de-a face cu această forță a naturii de mai multe ori, și totuși am supraviețuit. Copiii sunt la fel de tenace ca gândacii.

Manea și cu mine aveam opt ani când ne-am cunoscut. Pe atunci, amândouă studiam la școala de

muzică. Manea era la clasa de vioară, iar eu la pian. La început ne întâlneam la lecțiile noastre obișnuite, schimbam câteva cuvinte, dar apoi a urmat acel spectacol memorabil al corului, după care prietenia noastră a căpătat – dacă pot spune așa – o nouă dimensiune, frenetică. Ne-am mutat în aceeași bancă, plecam împreună de la școala de muzică și din fericire aveam același drum spre casă. Dacă Manea avea lecție de vioară în ziua aceea, duceam cutia cu rîndul, nu era deloc grea, dar era destul de voluminoasă pentru noi, niște fete mici.

După vreo două săptămâni de prietenie strînsă, am invitat-o pe Manea la mine acasă – să facă cunoștință cu familia mea.

Manea a ezitat.

— Vezi tu, a ridicat ea vinovat din umeri, eu o am pe Ba.

— Pe cine? am întrebat.

— Pe Ba, bunica Roza.

— Și?

Nu înțelegeam de ce șovăie Manea.

— Și eu am bunici – Tata și Nastea.

— Ai tu bunici, dar eu o am pe Ba, a spus Manea și s-a uitat la mine cu o privire plină de reproșuri. Cu Ba nu te joci! Nu-mi dă voie să mă duc la oameni necunoscuți.

— Da' ce, eu sunt necunoscută pentru tine? am întins brațele. Suntem prietene de o veșnicie, uite – am numărat în gând – de optsprezece zile.

Manka și-a aranjat breteaua de la șorțul uniformei, care îi alunecase de pe umăr, și și-a netezit volănașul cu mâna. Și-a rezemat de genunchi cutia cu vioara.

— Uite cum facem, a spus ea, o să-i cer voie lui Ba și apoi la următoarea lecție îți spun ce-a zis.

— Poți să mă suni pe telefonul de acasă. Vrei să-ți dau numărul?

— Păi, știi, s-a uitat Manea la mine cu o privire vinovată, Ba nu mă lasă să sun oameni pe care nu-i cunosc, așa că atunci când o să facem cunoștință în mod OFICIAL, atunci o să te sun!

Nu am mai încercat să-i amintesc Maniunei că ne cunoșteam deja. M-am gândit că așa trebuie. Cuvântul unui adult era lege pentru noi, iar dacă Ba nu-i dădea voie să sune alte persoane, înseamnă că era vorba de ceva secret, inaccesibil pentru mine, dar incontestabil.

La următoarea oră de solfegiu, Maniunea mi-a întins o foaie de hârtie împăturită. Am desfăcut-o cu grijă. „Convocatorul“ prietenei mele începea cu două fraze misterioase:

„Narine, te invit la mine sâmbăta aceasta, anul 1979, la ora 3 după-amiază. Dacă poți, ia cu tine un album cu fotografii de familie.“

Numele meu era încercuit gros cu un marker roșu. Dedesubt, Manka desenase cu creioane colorate o căsuță: pe coșul de fum de pe acoperiș ieșea, firește, un

fum gros; la o fereastră singuratică, o lampă a lui Ilici⁵ arunca raze galbene; o potecă lungă șerpua până în prag. Pe cerul nu se știe de ce verde, soarele făcea cu ochiul din spatele unui nor străveziu. În dreapta, chiar în colț, strălucea o lună cu ochi de mărgăritar, cu o stea pe coadă. Pe inscripția de mai jos se putea citi: „Mi-am pierdut creionul albastru, așa că cerul e verde, dar nu-i nimic. Sfârșit.“

Am izbucnit în plâns.

* * *

Mama m-a pregătit de vizită de parcă ar fi fost Ziua Judecății de Apoi. Dimineața mi-a făcut baie cu mâna ei, astfel că odată cu pielea mi-a luat și o parte din masa musculară și așa firavă. Apoi mi-a împletit strâns codițele, dar atât de strâns, încât nu numai că nu mai puteam să clilesc, dar nici măcar să respir. În astfel de împrejurări, bunica mea spunea: nu te apleci, nu te ridici, nu respiri, nu tragi vânturi. Cam așa mă simțeam și eu, dar frumusețea mea nepământească cerea jertfe, așa că am îndurat cu stoicism toate procedurile. Apoi mi-a dat o rochie nouă de vară – una delicată, crem, cu mâneci bufante și tiv din dantelă.

— Dacă o pătezi, o încasezi, m-a avertizat mama cu blândețe. Trebuie să o poarte după tine și surorile tale.

⁵ Becul electric – denumire folosită frecvent în URSS, deoarece Lenin promovase electrificarea. (*N. trad.*)

Mi-a înmănat solemn o pungă cu albumul nostru de familie și o cutie cu bomboane de ciocolată pentru Ba. Punga era incredibil de frumoasă – de un albastru strălucitor, cu un cowboy chipeș singuratic și cu inscripția MARLBORO pe ea. Mama avusese câteva pungi dintr-astea și le păstrase ca pe lumina ochilor pentru momentele cele mai solemne. Oricine a trăit în epoca sovietică a lipsurilor de tot felul își amintește de cât efort și de câtă ingeniozitate era nevoie pentru a face rost de o astfel de pungă de plastic.

— Nu pune coatele pe masă, nu uita să saluți și să mulțumești, poartă-te frumos și nu sări prin casă ca nebuna, a continuat să strige mama, dându-mi instrucțiuni în timp ce coboram în fugă treptele blocului. Ai grijă de rochie!!! m-a ajuns din urmă la ieșire vocea ei, împungându-mă în spate.

— Biiiineee!

* * *

Manea se foia nerăbdătoare în fața porții de la casa ei. M-a zărit de departe și a venit în fugă spre mine.

— Ce frumoasă ești azi! a exclamat ea.

— M-am străduit pentru bunica ta, am murmurat.

Tot elanul meu de luptă se topise și vedeam dublu, genunchii nu mi se mai îndoiu și mâinile îmi transpirau trădătoare.

Manea a văzut în ce stare eram.

— Nu-ți face griji, Ba e pașnică, a spus ea și m-a mângâiat pe umăr. Trebuie doar să fii de acord cu ea în toate și să nu te scobești în nas.

— Bine, am cârâit eu.

Colac peste pupăză, îmi pierise și vocea.

Manea locuia într-o casă mare de piatră, cu etaj și cu mai multe balcoane.

„De ce au atâtea balcoane?” m-am întrebat febril în timp ce traversam curtea, dar mi-a fost rușine să întreb. Atenția mi-a fost atrasă de un dud mare aflat chiar lângă casă. Sub copac se afla o bancă lungă de lemn.

— Eu și tata jucăm dame aici seara, mi-a explicat Maniunea, iar Ba stă alături și ne suflă când mie, când lui. Ne distrăm de minune!

Manka și-a dat ochii peste cap. Mi s-a făcut și mai frică.

A împins ușa din față și a șoptit:

— Ba trebuie să scoată deja biscuiții din cuptor.

Mi-au fremătat nările – mirosea a ceva insuportabil de delicios. Casa era destul de mare pe dinafară, dar pe dinăuntru era mică și chiar înghesuită. Am mers pe un coridor lung și îngust care ducea spre un hol. În stânga se afla o scară de lemn care ducea la etaj. Vizavi era o comodă mare din lemn de abanos, pe care stăteau două sfeșnice de alamă cu șapte brațe, pe jos era un covor cu modele orientale delicate, iar tot peretele de deasupra comodei era plin de fotografii înrămate. M-am apropiat puțin mai mult ca să văd chipurile din fotografii, dar

Manea m-a tras de mânecă – mai târziu. Mi-a arătat ușa din dreapta, pe care nu o observasem de la început.

– Pe aici!

În cele din urmă, puterile m-au lăsat. Mi-am dat seama că nu mai puteam face niciun pas.

– Nu merg, am șoptit febril, ia punga, ai acolo bomboane pentru bunica ta și albumul nostru cu fotografii de familie.

– Ce faci? Manea mă strângea de mână. Ți-ai pierdut mințile de tot? Haide, avem și înghețată!

– Nu, m-am dat înapoi spre ușa din față și am apucat de clanță. Eu nu mănânc înghețată. Și nici biscuiți, și oricum e timpul să mă duc acasă! Mă așteaptă mama!

– Narka, îți dai seama ce faci?

Manka s-a agățat de mine și a încercat să mă îndepărteze de clanța ușii.

– Unde te duci, ce-i spun lui Ba?

– Nu știu, spune-i ce vrei.

Raportul de forțe era în favoarea mea, încă un minut și aș fi zbughit-o afară din casă.

– Ce tot puneți voi două la cale?

Vocea răsunătoare, ca de trompetă, venită brusc din spatele nostru, ne-a țintuit în loc.

– Ba, Narka a înnebunit, vrea să se ducă acasă.

Manea mi-a smuls în cele din urmă mâna de pe clanță și m-a împins în coridor.

– Îi e rușine de tine, s-a țicnit de-a binelea!

— Treceți amândouă în bucătărie! a ordonat vocea de trompetă.

Am urmat-o în tăcere pe Manea, fără să ridic privirile. Cu coada ochiului am zărit talpa mare a unei perechi de pâslari călduroși și o bucățică dintr-o rochie cu floricele.

Mi-a plăcut imediat bucătăria. Era foarte spațioasă, cu multe dulăpioare, cu un abajur jos și perdele simple de creton la ferestre.

— Acum o să facem cunoștință, a răsunat vocea din spatele meu.

Mi s-a făcut frică de parcă aș fi fost în cabinetul unui medic.

Dar nu mai aveam încotro, trebuia să mă întorc. Ba mă privea fix peste ochelarii ei mari. Avea ochi căprui luminoși, părul creț și cărunț, strâns într-un coc la ceafă. Era destul de corpulentă, dar, după cum am constatat, și destul de vioaie și își purta trupul masiv cu o incredibilă demnitate. Avea și o aluniță rotundă și amuzantă pe obraz. Am răsuflat ușurată. Era o bunică obișnuită, nu un monstru care scuipă foc!

Manea s-a apropiat de Ba și i-a pus brațele în jurul taliei. Și-a îngropat obrazul în burta ei.

— Spune, nu-i așa că Narka e minunată? a întrebat.

— Toate sunteți minunate doar când dormiți, i-a retezat-o ea. Deci, fetițo, ai de gând să mă saluți sau nu?

— Bună ziua, am piuit eu.

— Bună ziua, i-auzi! a pufnit Ba și apoi a râs scurt.

Mai să-mi vină să leșin, dar Ba râdea ca și cum undeva în pântecul ei se chinuia un animal nefericit.

— Cum te cheamă? a întrebat ea.

— Ba, ți-am spus, a intervenit Manea.

— Tu să taci, Maria, nu vorbesc cu tine, s-a răstit

Ba la ea.

Maniunea s-a îmbufnat, dar a tăcut.

— Narine, am piuit din nou, apoi, mobilizându-mi ultimele resturi de putere, am adăugat: Este o plăcere să vă cunosc!

Se vede că nefericitul animal era chinuit rău pe dinăuntru, pentru că hohotul de râs pe care l-a scos Ba amintea mai mult de o respirație agonizantă.

— Ai repetat mult timp discursul ăsta? m-a întrebat printre hohotele de râs apocaliptic.

— Foarte mult! am recunoscut eu vinovată.

— Ce ai în mână?

— O pungă, e un cadou pentru dumneavoastră!

— Mi-ai adus o pungă drept cadou? a mijit din ochi

Ba. Uite la ce i-au adus lipsurile pe oameni, aduc în dar pungi!

— Sunt dulciuri și albumul nostru de familie. Am făcut un pas șovăielnic și i-am întins punga.

— Mulțumesc. Ba s-a uitat în pungă și a spus: O, trufe, bomboanele mele preferate!

Mi s-a luat o piatră de pe inimă. Am suspinat fericită și mi-am umflat pieptul.

— De ce ești așa de slabă?